

- започаткування екологічного виховання, створення системи безперервної екологічної освіти, формування світогляду, культури та еколого-економічного мислення на всіх ієрархічних рівнях науки та освіти.

Література

1. Реймерс Н.Ф. Природопользование. – М., 1990. – 638 с.
2. Реймерс Н.Ф. Охрана природы и окружающей человека среды – М.: Просвещение, 1992. – 320 с.
3. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. – Львів: Світ, 1993. – 240 с.
4. Руденко В.П. Довідник з географії природно-ресурсного потенціалу України. – К.: Вища школа, 1993. – 180 с.
5. Руденко В.П., Швиденко А. Й. Екологічні основи природокористування. – Чернівці: Рута, 1995. – 78 с.
6. Швиденко А.Й., Руденко В.П., Євдокименко В.К. Екологічні основи природокористування: Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1999. – 200 с.

УДК 657.446

Асист. Л.І. Новосельська – УкрДІТУ

РОЗБІЖНОСТІ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ТА ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Податкову систему реформовано з 1997 року. Нові нормативні документи бухгалтерського обліку щодо переходу підприємств на роботу за національними стандартами запроваджено з 2000 року. Розглядаються питання неузгодженості положень бухгалтерського та податкового обліку у частині порядку нарахувань амортизації основних засобів. Пропонуються механізми модернізації податкового обліку відповідно до міжнародних стандартів.

Assist. L.I. Novoselska – USUFWT

Discrepancies in accounting and taxation

Taxation system was reformed in 1997. New normative documents of accounting as to the transition of enterprises to operations according to national standards have been introduced since 2000. Lack of co-ordination of accounting and tax regulations has been considered in the chapter of the order of amortization calculation of capital funds. Taxation should be modernized according to international standards.

Формування податкової системи в Україні активно розпочалося з 1992 року. Закон України "Про систему оподаткування" визначає принципи побудови системи оподаткування, податкові та неподаткові платежі до бюджету, обов'язки та відповідальність платників податків.

З 1997 р. реформовано податкову систему. Законом від 15.07.1999 року внесено зміни та доповнення до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 22.05.1997 року.

Однією з актуальних проблем для суб'єктів підприємницької діяльності є введення у дію з 1.01.2000 року Закону України від 16.07.1997 року за № 996-XIV "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (із змінами та доповненнями). Цей закон передбачає запровадження нових нормативних документів бухгалтерського обліку щодо переходу підприємств на роботу за національними стандартами.

Практика функціонування цих законодавчих актів підтверджує необхідність продовження реформування існуючої податкової системи в інтересах захисту прав вітчизняних товаровиробників та розвитку держави.

Розрив між бухгалтерським та податковим обліком не дає можливості реально відобразити фінансово-господарський стан діяльності підприємства, так як показники податкового обліку лише визначають зобов'язання суб'єкта підприємницької діяльності перед бюджетом щодо сплати податків. Неузгодженість положень бухгалтерського та податкового обліку розглянемо у частині порядку нарахування амортизації основних засобів.

Із затвердження Положення (Стандарту) Бухгалтерського Обліку 7, надані П(С)БО 7, різниця між визначенням об'єкта нарахування амортизаційних відрахувань та методи нарахування стали настільки великими, що зводять нанівець запровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

П(С)БО 7 передбачає 5 методів нарахування амортизації основних засобів: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, подвійного залишку, що зменшується, кумулятивний та виробничий.

На прикладі прямолінійного методу проведемо нарахування амортизації основних засобів. Згідно з цим методом вартість об'єкта основних засобів, що амортизується, рівномірно списується протягом строку його експлуатації. Щомісячні амортизаційні відрахування (AB) визначаються за формулою:

$$AB = PB / T / 12,$$

де: *PB* – первісна вартість основних засобів; *T* – строк корисного використання, який визначається підприємством самостійно згідно з наказом "Про облікову політику підприємства".

Приклад:

Підприємство придбало вантажний автомобіль вартістю 36000 гривень, у тому числі ПДВ. Витрати з доставки автомобіля становлять 600 гривень з ПДВ. Підприємство розраховує використовувати автомобіль 5 років.

Розрахунок:

1. Вилучивши непрямий податок, первісна вартість автомобіля становитиме: $(36000 + 600) / 1,2 = 30500$ грн.

2. Визначаємо амортизаційні відрахування за місяць прямолінійним методом: $30500 / 5 / 12 = 508,33$ грн.

За бухгалтерським обліком амортизаційні відрахування відносять до витрат підприємства. Нараховані амортизаційні відрахування не впливають на податкове зобов'язання платника податку.

У податковому обліку при нарахуванні амортизації основних засобів слід керуватися статтею 8 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств". Під терміном амортизація в Законі України розуміється поступове віднесення витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення, на зменшення скоригованого прибутку платника податку у межах норм амортизаційних відрахувань.

У податковому обліку використовується щоквартальне нарахування амортизації основних засобів, а списання на затрати нарахуваної амортизації здійснюється щомісячно у розмірі 1/3 квартальної суми амортизації. Амортизаційні відрахування у податковому обліку нараховуються на балансову вартість таких об'єк-

тів, яка дорівнює їх первісній вартості, збільшеній на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням таких фондів. Згідно з Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств" платники податку мають право протягом звітного періоду відносити до валових витрат будь-які витрати, пов'язані з поліпшенням основних фондів у сумі, що не перевищує 5 % сукупної балансової вартості груп основних фондів на початок звітного періоду. У податковому обліку витрати на поліпшення основних засобів включають до балансової вартості.

Таким чином, можемо зробити висновок, що застосовувати норми податкового законодавства до нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському обліку неможливо через різну вартість основних засобів у податковому та бухгалтерському обліку. Потрібно вести два різних обліки.

За податковим обліком AB визначаємо за формулою:

$$AB = BB \cdot HA \% : 100 : 12,$$

де: BB – балансова вартість основних засобів на початок року; HA % – річні норми амортизації.

Згідно з наведеним вище прикладом амортизаційні відрахування у податковому обліку за місяць становитимуть (витрати з доставки автомобіля віднесемо на поліпшення основних засобів у межах 5 % до балансової вартості основних засобів на початок року; отже балансову вартість прирівняємо до первісної):

$$AB = 30500 - 0,25 : 12 = 635,41 \text{ грн.}$$

Амортизаційні відрахування за податковим обліком впливають на зменшення податкового зобов'язання платника податку щодо сплати податку на прибуток до державного бюджету.

Порівнявши дані наших розрахунків бачимо суттєві розбіжності. На питання: а як бути, коли основні засоби за податковим обліком швидше амортизуються? Відповідь: продовжувати нараховувати амортизаційні відрахування тільки за бухгалтерським обліком і відповідно відносити їх до витрат підприємства.

Бухгалтерський облік згідно з П(С)БО 7 істотно відрізняється від старого бухгалтерського обліку, який фактично відповідав податковому. Напрошуються питання: чи доцільно передбачено П(С)БО 7 п'ять методів нарахування амортизації, коли вони не впливають на розмір оподатковуваного прибутку? Як можна скористатися з пункту 26 П(С)БО 7, який дозволяє використання амортизаційних норм і методів нарахування амортизації основних засобів згідно з податковим законодавством? Якщо:

- групування основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку
- різне;
- для нарахування амортизації у бухгалтерському та податковому обліку
- береться різна балансова вартість основних засобів;
- витрати на ремонт у бухгалтерському обліку включаються до затрат підприємства і до вартості основних засобів не додаються.

Тоді як у податковому обліку дозволяється відносити на поліпшення основних засобів у межах 5 % балансової вартості основних засобів на початок звітного періоду.

Отже, неможливо обмежитись лише нормами податкового обліку при нарахуванні амортизації основних засобів. Потрібно вести окремо бухгалтерський та податковий облік. Так як податковий облік вдосконалено з 1999 р., а П(С)БО з

2000 – то напрошується модернізувати податковий облік відповідно до міжнародних стандартів.

Для цього, щоб податкове законодавство наблизилось до світових стандартів, треба спиратися на основні принципи побудови податкової системи та прийняти свій Податковий кодекс. Прийняття Податкового кодексу дасть змогу значною мірою спростити, наблизити до розуміння платником податків податкового законодавства, скоординувати дії фінансової, податкової та кредитної систем, чітко визначити правові відносини між державою та платником податків.

Література

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" за № 996-ХІУ від 16.07.1997 р.
2. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" за № 283 від 22.05.1997 р. (зі змінами та доповненнями).
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7.

УДК 502: 330.15

Аспі. Н.В. Савчук¹ – УкрДЛТУ

ПРИРОДОРЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В СИСТЕМІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Уточнено поняття "регіональної політики". Обґрунтовується необхідність запуску міжрегіональних (міжобласних) та міжнародних інтеграційних процесів. Сформульовано засади оцінки природоресурсного потенціалу регіону та здешевлення плати за їх використання підприємствами-природокорисувачами.

Doctorate N.V. Savchuk – USUFWT

Nature resources potential in system regional policy

Specified notion of "regional policy". Grounds a launching necessity of inter-regional and international integration processes. Formulated the estimation nature resources measures of region potential and pay reductions of prices for their use.

Регіональна економіка – це система суспільних відносин, що історично склались у межах областей держави, і являє собою сукупність взаємопов'язаних ланок та зв'язків, які забезпечують її стійкість та цілісність. Регіональна економіка потребує визначення у широкому та вузькому аспектах. У вузькому значенні – це комплекс галузей з виробництва товарів і надання послуг. У широкому значенні – це система не тільки виробничих відносин, а й форм і методів організації виробництва та комплексного управління регіоном.

Запровадження ринкових відносин у регіонах, як і у державі взагалі, відбувається у боротьбі старого й нового на основі їх поєднання і суперечностей. Основою суперечностей є потяг до старого відпрацьованого роками розвитку галузей, виробництв, технологій тощо. Нова структура регіону потребує найширшого використання і швидкого впровадження знань і досвіду провідних економічно розвинутих країн. Вона базується на запровадженні нових методів управління, принципово нових видів техніки і технологій.

¹ Наук. керівник: проф. М.В. Римар, д-р екон. наук – УкрДЛТУ

4. Економіка, планування і управління в лісовиробничому комплексі